

# ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1962

N:o 7

---

Innehåll: N:o 7. Landskapslag om yrkesundervisning.

---

N:o 7.

## LANDSKAPSLAG

### om yrkesundervisning.

Föredragen för Republikens President den 6 april 1962.

Utfärdad i Mariehamn den 12 april 1962.

---

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

#### Om skolformerna och undervisningen

1 §.

Med yrkesskola avses i denna landskapslag skola, som meddelar grundläggande yrkesundervisning och vidare-utbildning på industrins och byggnadsverksamhetens, hantverkets, näringsekonomins samt med dem jämförbara serviceyrkens ävensom på samfärdselns område, jämte kompletterings- och specialkurser, som anordnas vid densamma, samt annan därmed jämförlig undervisningsanstalt.

2 §.

Ålands yrkesskola är landskapets allmänna yrkesskola. Skolans syftemål är att på grundvalen av folkskolans kurs meddela eleverna för yrkesfärdigheten nödiga kunskaper och i skolans egna verkstäder en så mångsidig arbetsundervisning, att yrkeskicklighet på grund härav inom viss tid kan uppnås.

Landskapet, kommun, sammanslutning av kommuner, enskild person eller samfund må upprätthålla specialyrkesskola, som meddelar undervisning på något specialområde eller inom några av de yrkesgrenar, som skolans ägare företräder.

I landskapet må inrättas yrkeslärlingskola för undervisning av yrkeslärlingar och yrkesinstitut för vidare- och specialutbildning av yrkesmän samt undervisning i arbetsledning och -organisation. Beträffande anstalt, som blivit godkänd av landskapsstyrelsen, gäller vad i denna landskapslag är stadgat om yrkesskola.

3 §.

Vid yrkesskola skall för dess ledning och förvaltning finnas en bland skolans lärare utsedd rektor.

För meddelande av undervisning och för vägledning i praktiskt arbete samt för skolans förvaltning och ekonomi må vid yrkesskola finnas ordinarie och extraordinarie lärare samt befattningshavare.

4 §.

Varje yrkesskola skall hava en direktion, som svarar för skolans verksamhet, samt reglemente och läroplan, vilka äro fastställda av landskapsstyrelsen.

2 kap.

#### Om Ålands yrkesskola

5 §.

Ålands yrkesskola upprätthålles av landskapet såsom centralyrkesskola för landskapet Åland.

För skolans verksamhet upptages årligen i landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat erforderliga medel enligt för statens centralyrkesskolor gällande principer.

## 6 §.

Mariehamns stad är skyldig att i Ålands yrkesskola reservera tre årliga elevplatser för varje fullt tusental invånare och landskommun i landskapet en årlig elevplats för varje fullt tusental invånare. Övriga elevplatser äro landskapets platser.

Har kommun en eller flera elevplatser i annan skola för yrkesutbildning, må landskapsstyrelsen efter prövning minska det antal platser, som kommunen skall vara skyldig att reservera i Ålands yrkesskola. Landskapsstyrelsen må även annars, då synnerliga skäl påkalla det, bevilja kommun lättnad i den skyldighet att reservera elevplatser, som är stadgad i 1 mom.

Landskommun, som reserverar elevplatser i Ålands yrkesskola, är skyldig att reservera elevhemsplatser i förhållande till elevplatserna.

Angående överlåtelse av elevplats till kommun besluter landskapsstyrelsen. Kommun må icke utan landskapsstyrelsens tillstånd överlåta sin elevplats till annan kommun. Landskapsstyrelsen må på synnerliga skäl med kommuns medgivande återinlösa av kommunen reserverad elevplats, om medel därför anvisats i landskapets utgiftsstat.

## 7 §.

Vid Ålands yrkesskola skall finnas åtminstone metallarbets-, maskinreparations-, elektricitets-, husbyggnads- och träbearbetnings-, sömnads- och näringsekonomiavdelningar.

Vid skolan bör efter behov anordnas undervisning i form av kurser eller på annat sätt för att meddela undervisning åt yrkeslärningar och med dem jämförliga personer, som icke kunna få undervisning i annan yrkesundervisningsanstalt.

## 8 §.

Lärotiden vid Ålands yrkesskola är 1—4 läsår i enlighet med vad landskapsstyrelsen särskilt förordnar för varje studielinje. Läsåret bör omfatta 220 arbetsdagar.

Den teoretiska och den praktiska undervisningen bör motsvara de fordringar, som näringslivet ställer på varje särskilt yrke. Den praktiska undervisningen bör omfatta

övningsarbeten samt produktiv verksamhet i den av läroplanen bestämda omfattningen.

## 9 §.

Av yrkesskolans läroplan, som skall fastställas av landskapsstyrelsen, bör framgå huru undervisningen är ordnad enligt studielinjer, läroämnena och antalet veckotimmar eller totalantalet timmar i dem samt det centrala innehållet i varje läroämne.

Vid yrkesskolan skall användas av landskapsstyrelsen godkända läroböcker.

## 10 §.

Till yrkesskolan må anslutas en handelskola såsom en avdelning vid yrkesskolan enligt vad därom särskilt stadgas.

## 11 §.

Kommunal eller privat yrkesskola må med ägarens samtycke av landskapet övertagas och förenas med Ålands yrkesskola i den mån medel härför anvisats i landskapets inkomst- och utgiftsstat.

Vid yrkesskolan må inrättas av landskapet upprätthållna avdelningar i syfte att tillgodose behovet av yrkesutbildning.

## 3 kap.

### Om fördelningen av kostnaderna för Ålands yrkesskola

## 12 §.

Kommun, som enligt 6 § reserverar elevplatser i Ålands yrkesskola, är pliktig att i proportion till de av kommunen reserverade elevplatserna och med iakttagande av den nedan föreskrivna kostnadsfördelningen till landskapet erlægga de av skolans inrättande direkt föranledda kostnaderna.

Landskapsstyrelsen fastställer anläggningskostnaderna för Ålands yrkesskola och bestämmer på grundvalen av dem överlåtelsepriset för en elevplats genom att dela anläggningskostnaderna med antalet elevplatser i skolans första klasser. Vid avdelning, som intager elever i första klassen vartannat år, anses finnas hälften så många elevplatser som högsta antalet elever i första klassen. Vid avdelning, som intager elever i första klassen vart tredje eller fjärde år, fastställs antalet elevplatser på motsvarande sätt genom delning med tre eller fyra.

Elevhems anläggningskostnader fastställas

särskilt, varefter överlåtelsepriset för en plats i elevhemmet bestämmes genom att anläggningskostnaderna delas med antalet platser i elevhemmet.

Kostnader för grundförbättringar på byggnader samt för tilläggsanskaffningar av arbetsmaskiner och övriga inventarier delas årligen såsom ovan stadgas.

Landskapsstyrelsen må på ansökan och på villkor, som landskapsstyrelsen bestämmer, bevilja kommun betalningstid under högst fem, eller, om kommunen är i svag ekonomisk ställning, högst sju år för erläggande av i 1 och 2 mom. avsedda överlåtelseavgifter. Vid beviljande av betalningstid bör gängse ränta på den obetalda delen bestämmas.

### 13 §.

Kostnaderna för skolans inrättande fördelas mellan landskapet och de i skolan enligt 6 § delaktiga kommunerna sålunda, att Mariehamns stad svarar för 50 procent och landskommunerna för 35 procent av de nedan i 2 mom. avsedda byggnadskostnaderna samt staden och nämnda landskommuner för 30 procent av övriga anläggningskostnader, i vartdera fallet beräknat i proportion till antalet elevplatser, som kommunerna reserverat.

Såsom godtagbara byggnadskostnader anses kostnader, föranledda av röjning och utjämning av tomt, för skola nödiga undervisnings-, verkstads- och ekonomibyggnaders försättande i fullt användbart skick, anordningar för anskaffande av vatten och kraft, byggande av nödiga vägar, inhägnader och andra fasta anläggningar, uppgörande av ritningar och arkitektarvode.

Till kostnader för inrättande av skolan hänföres därutöver kostnader för uppförande av nödiga bostadsbyggnader, elevhem och lärarbostäder, jämte ekonomibyggnader, för anskaffning av arbetsmaskiner och verktyg, skolinventarier och undervisningsmateriel, elevernas inkvarteringsutrustning och spisattiralj samt renhållnings- och hälsovårdsmateriel ävensom annan i själva skolan och elevhemmet erforderlig utrustning, så ock för arvoden åt byggnadskommissionen och andra åtgärder, som oundgängligen böra bekostas.

Kommun, som önskar reservera elevplatser utöver det i 6 § stadgade antalet, skall delta i kostnaderna för skolans inrättande enligt i 1 mom. stadgade grunder.

Mariehamns stad befrias likväl från deltagande i de kostnader, vilka föranledas av inrättandet av elevhem, om ett dylikt hem ur stadens synpunkt icke anses nödigt. Staden bör dock utan ersättning överlåta för skolan lämpligt och tillräckligt stort tomtområde.

### 14 §.

De i Ålands yrkesskola delaktiga kommunerna äro skyldiga att samfällt delta i skolans årliga underhållskostnader med 35 procent av de kostnader, som belöpa sig på de av kommunerna reserverade platserna. Kommunernas kostnadsandel fördelas mellan kommunerna sålunda, att Mariehamns stads andel beräknas efter de reserverade elevplatserna. Därefter fördelas landskommunernas gemensamma andel i kostnaderna mellan de i skolan delaktiga landskommunerna i proportion till det antal skattören, som vid kommunalbeskattningen för skatteåret närmast före skolans ifrågavarande verksamhetsår påförts av skattenämnderna i delägarkommunerna. På sjömansinkomst beräknas antalet skattören sålunda, att det av sjömansskatten till kommunen redovisade beloppet divideras med talet tio.

Vid bestämmandet av de årliga underhållskostnaderna beaktas avlöningsutgifter och pensioner samt årliga kostnader för lyse, värme, vatten och drivkraft, för underhåll och reparation av lokaliteter, maskiner, arbetsredskap och inventarier, för kansli- och tryckningsarbeten, så ock för anskaffande av lärar- och elevbibliotek samt undervisningstillbehör, råämnen, förnödenheter och rengöringsmedel, för fri skolmåltid åt eleverna, för brand- och olycksfallsförsäkringspremier samt för läkemedel och läkararvoden. Från summan av utgifterna skola erhållna inkomster avdragas.

### 15 §.

Kostnaderna för upprätthållandet av elevhemmet fördelas så, att den del, som belöper sig på de av kommunerna reserverade platserna, fördelas mellan kommunerna såsom i 14 § 1 mom. är sagt. Kostnaderna för landskapets elevhemsplatser erläggas av landskapet.

Vid fastställandet av avgiften för en elevhemsplats böra de inkomster beaktas, som influtit genom elevhemmets användning.

## 16 §.

Åt landskapets fattigaste kommuner må erläggas specialunderstöd för deltagande i kostnaderna för inrättande och upprätthållande av Ålands yrkesskola. Sådant understöd erlägges för anläggningskostnadernas vidkommande med högst 30 procent och för underhållskostnadernas vidkommande med högst 20 procent av de godtagbara totala utgifterna per elevplats.

## 4 kap.

**Om understöd åt kommunala och privata yrkesskolor**

## 17 §.

Landskapsstyrelsen må på ansökan bevilja yrkesskola i landskapet rätt till årligt landskapsunderstöd, ifall skolan anses vara av behovet påkallad och om tillräckliga förutsättningar för fortsatt upprätthållande av skolan föreligga. Understödet utgår med 65 procent av de verkliga utgifterna. På synnerliga skäl kan landskapsstyrelsen fastställa yrkesskolans landskapsunderstöd till lägre belopp än 65 procent, dock icke till lägre än 50 procent.

Vid bestämmandet av de verkliga utgifterna beaktas de i 14 § 2 mom. nämnda utgifterna, i den mån de prövas nödvändiga, samt de egna byggnadernas hyresvärde, frånsett tomtens värde och den del av byggnadernas värde, vilken motsvarar av landskapet beviljat byggnadsunderstöd för skolan, ävensom hyresbeloppen för upphyrda utrymmen, för vilkas hyra skolans ägare icke erhåller annat understöd.

Överlåtande av yrkesskola, som erhåller landskapsunderstöd, till annan ägare eller väsentlig utvidgning av densamma må äga rum endast med landskapsstyrelsens tillstånd.

## 18 §.

Sedan yrkesskola blivit av landskapsstyrelsen godkänd såsom berättigad till landskapsunderstöd och reglemente och läroplan fastställt för skolan, beviljar landskapsstyrelsen understöd för skolans anläggning och underhåll enligt vad nedan stadgas. För byggnadskostnader må likväl understöd beviljas, innan läroplan blivit fastställd.

Villkor för erhållande av landskapsunderstöd äro:

1) att skolan ej upprätthålles för ernående av ekonomisk vinst;

2) att skolan förfogar över tillfredsställande lokaliteter och nödig undervisnings- och arbetsmateriel samt för undervisningen erforderliga verkstäder;

3) att skolan har stadgat antal elever;

4) att skolans lärare innehava föreskriven kompetens;

5) att medellösa elever beviljas befrielse från eller nedsättning i elevavgifterna med minst 10 procent av elevavgifternas totalbelopp; samt

6) att de som understöd erhållna medlen användas till de ändamål, för vilka de beviljats, och att oanvänt understöd återställs till landskapet.

## 19 §.

Understöd för anskaffande av egna lokaliteter må beviljas yrkesskola efter prövning inom ramen för i landskapets utgiftsstat anvisade anslag.

För anläggning av verkstäder och för utvidgning av sådana beviljas såsom landskapsunderstöd 75 procent av priset på av landskapsstyrelsen nödigbefunna arbetsredskap, kraft- och arbetsmaskiner samt till verkstädernas inredning hörande inventarier.

För anskaffning av egentliga skolinventarier och undervisningsmateriel beviljas i landskapsunderstöd 65 procent av priset på av landskapsstyrelsen nödigbefunna materiel.

## 20 §.

För utgifter, föranledda av allmänna kompletterings- och specialkurser, som icke höra till den egentliga läroplanen, beviljas understöd inom ramen för landskapets utgiftsstat.

## 21 §.

Yrkesskola, som åtnjuter landskapsunderstöd och som försäkrar innehavarna av tjänst eller befattning vid yrkesskolan för invaliditet, ålderdom eller begravningshjälp, erhåller av landskapsmedel i understöd hälften av varje erlagd försäkringspremie, dock ej mera än ett av landskapsstyrelsen fastställt belopp för varje försäkrad om året. Understöd erlägges likväl icke för den del av försäkringspremien, som skulle överskrida försäkringspremien för sådan pensionsförmån, som är fastställd för innehavare av motsvarande landskapstjänst eller

-befattning. Försäkring bör tecknas i försäkringsanstalt, som landskapsstyrelsen godkänner.

Har i 1 mom. nämnd försäkring tecknats, beaktas icke pension, som erlægges åt pensionsförsäkrad, vid beräkandet av de verkliga utgifterna enligt 17 § 2 mom.

#### 22 §.

Befinnes yrkesskola, som åtnjuter landskapsunderstöd, icke uppfylla stadgade villkor eller yppa sig i dess verksamhet missförhållanden, vilka trots framställda anmärkningar icke avhjälpas, har landskapsstyrelsen befogenhet att besluta om indragning av landskapsunderstödet för yrkesskolan i dess helhet eller för den del av densamma, som befunnits icke motsvara sitt ändamål, samt meddela föreskrifter därom, i vilken ordning indragningen skall verkställas och huru med den egendom skall förfaras, som anskaffats med landskapsunderstöd.

Lag samma vare, om yrkesskola upphör med sin verksamhet.

Mariehamn, den 9 december 1961.

På landstingets vägnar:

**T. H. ERIKSSON**  
talman.

Evald Häggblom  
vicetalman.

5 kap.

#### Särskilda stadganden

#### 23 §.

Kommun, som enligt denna landskapslag är skyldig att reservera platser i Ålands yrkesskola, skall före utgången av juni månad år 1962 reservera föreskrivet antal platser i yrkesskolan eller anhålla om i 6 § 2 mom. avsedd lättnad i skyldigheten att reservera elevplatser.

#### 24 §.

Närmare anvisningar angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas genom landskapsförordning.

#### 25 §.

Denna landskapslag tillämpas från den 1 januari 1962. Genom densamma upphäves landskapslagen den 29 mars 1949 angående landskapet Ålands yrkesskola (9/49) jämte däri senare fastställda ändringar.

Elie Persson  
vicetalman.